

4ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κεντρικής Μακεδονίας

ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

Σεπτέμβριος 2021

ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

Βασικός παράγοντας που συμβάλλει

- κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη, συμπεριφορά και επίδοση των μαθητών
- παραγωγικότητα και επιτυχία του έργου των εκπαιδευτικών
- στην παραγωγικότητα και αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας

ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

- ▶ Στη βιβλιογραφία: «ατμόσφαιρα», «κλίμα», «πνεύμα», «ιδεολογία», «ήθος», «κουλτούρα»
- ▶ Ο όρος παραπέμπει στην ποιότητα των συνθηκών που επικρατούν σε μια σχολική μονάδα, οι οποίες αφορούν συνολικά στις σχέσεις και τις συμπεριφορές που αναπτύσσονται μεταξύ των μελών της και στους στόχους που έχουν τεθεί, αναφορικά με τη διοικητική και εκπαιδευτική της λειτουργία εν γένει (Erwin, 2016)
- ▶ «η προσωπικότητα του σχολείου» (Hoy & Miskel, 1987: 226)
(ό,τι είναι η προσωπικότητα στο άτομο είναι το κλίμα στη σχολική οργάνωση καθώς είναι αμφίδρομη η σχέση σχολικού κλίματος και συμπεριφοράς των μελών του σχολικού οργανισμού)

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΤΙ Η ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ;

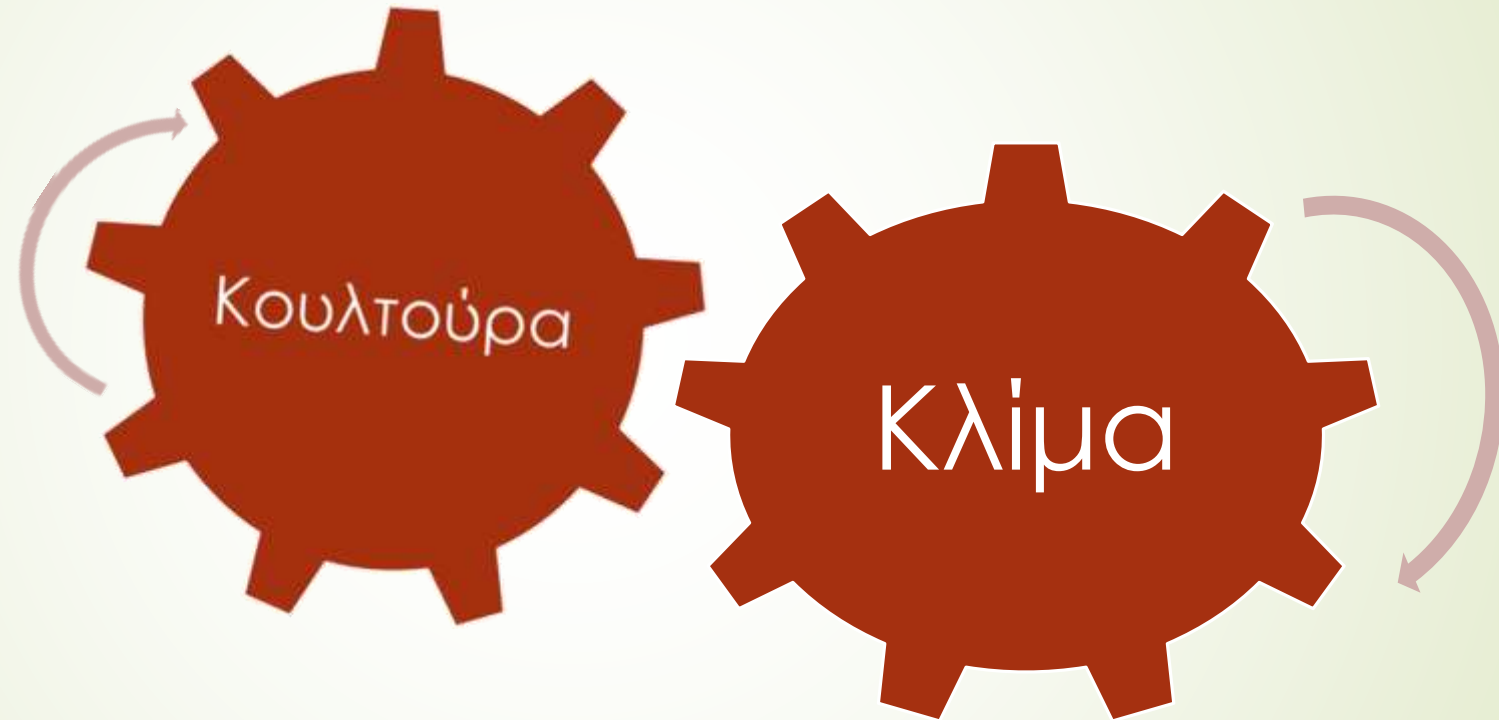
Κλίμα

- Η ιδιαίτερη ατμόσφαιρα του σχολείου (π.χ. φιλική, εχθρική, ανταγωνιστική)
- Η φύση των σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων στο σχολείο (π.χ. μεταξύ των εκπαιδευτικών, μεταξύ Διευθυντή/ήντριας και εκπαιδευτικών, μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων)

Κουλτούρα

- Η ταυτότητα του σχολείου και η εικόνα προς τα έξω
- Οι κοινοί προσανατολισμοί του σχολείου: το όραμα, οι αξίες, οι κανόνες συμπεριφοράς, οι παραδόσεις, οι αντιλήψεις, οι παραδοχές που διέπουν τη λειτουργία μιας σχολικής μονάδας και τη διακρίνουν από άλλες
(Πασιαρδής, 2004)

ΣΧΕΣΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΟΣ

Στενή σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ σχολικού κλίματος και σχολικής κουλτούρας, βασικές συνιστώσες στην ενθάρρυνση αλλαγής και μεταρρυθμίσεων, στην εξέλιξη και αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (Κοκκινέλη, 2019)

1. Η δομή	Η δομή και οργάνωση δεν πρέπει να είναι αυστηρές και τυποποιημένες να ευνοούν τη συνεργασία και βελτίωση της διδασκαλίας, ικανοποιώντας τους/τις εκπαιδευτικούς και τα ενδιαφέροντα των μαθητών
2. Το μέγεθος	Ο σημαντικότερος παράγοντας· στα μικρά σχολεία επικρατεί πιο ανοιχτό κλίμα σε σχέση με τις μεγάλες σχολικές μονάδες (καλύτερη προσωπική επικοινωνία και γνωριμία και άρα συνοχή)
3. Το εξωτερικό περιβάλλον	Η επίτευξη των σκοπών του σχολείου εξαρτάται από τις πολιτικές, κοινωνικές, τεχνολογικές και πολιτιστικές αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντος καθώς και από τη σχέση κοινωνικών ομάδων (π.χ. συλλόγου γονέων) και οργανισμοί με τα μέλη της σχολικής μονάδας
4. Οι ατομικές διαφορές των ανθρώπων	Το σχολείο απαρτίζεται από άτομα με διαφορετικά χαρακτηριστικά, όπως φύλο, ηλικία κ.ά.· με διαφορετικές ψυχικές διαθέσεις, γνωσιολογικά και ψυχολογικά στοιχεία
5. Αλληλεπιδράσεις μεταξύ ενηλίκων και μαθητών, αντιλήψεις εκπαιδευτικών και μαθητών για το περιβάλλον του σχολείου τους ή την προσωπικότητα του σχολείου, περιβαλλοντικοί παράγοντες , τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα , το αίσθημα ασφάλειας καθώς και τα αισθήματα εμπιστοσύνης και σεβασμού για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς	

ΘΕΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (Πασιαρδή Γ., 2001)

- ▶ Προάγει την αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας και διακρίνεται από τα εξής χαρακτηριστικά:
- ▶ Οι διευθυντές αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο αναφορικά με την οργάνωση και τη διοίκηση του σχολείου, αφήνοντας αρκετό βαθμό ελευθερίας στους εκπαιδευτικούς
- ▶ Η οργάνωση και η διοίκηση εξασφαλίζεται με σειρά σαφών οδηγιών και δικαιών κανονισμών, που με τη συστηματική τους εφαρμογή δημιουργούν αίσθημα ικανοποίησης και υπευθυνότητας
- ▶ Οι διευθυντές σε συνεργασία με τα εμπλεκόμενα μέρη θέτουν αναλυτικά τους σκοπούς και στόχους του σχολείου σε ένα κοινό όραμα
- ▶ Ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τον/τη διευθυντή/ήτρια κυριαρχεί πνεύμα συναδελφικότητας και συνεργασίας με σκοπό την ανταπόκριση στις ανάγκες των μαθητών και τη βελτίωση των προγραμμάτων της σχολικής μονάδας
- ▶ Στις αίθουσες διδασκαλίας υπάρχει ατμόσφαιρα συνεργασίας και εμπιστοσύνης μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών και επικρατεί κλίμα αισιοδοξίας και υψηλών προσδοκιών
- ▶ Η σχολική μονάδα γίνεται αποδεκτή από την ευρύτερη κοινότητα, όπως φαίνεται από τη συμμετοχή του σχολείου σε πρωτοβουλίες για εκδηλώσεις ή έργα του ευρύτερου κοινωνικού περιγύρου

ΘΕΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

- Όλα τα παραπάνω στοιχεία όταν συνυπάρχουν, βοηθούν στην επίτευξη ενός ευχάριστου σχολικού κλίματος, και ειδικότερα οι παράγοντες της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ όλων μελών μιας οργανωμένης σχολικής μονάδας
- **Η αποτελεσματική επικοινωνία** όλων των εμπλεκόμενων ενός σχολείου (διεύθυνσης, εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων, ιθυνόντων για τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την εκπαιδευτική πολιτική μίας χώρας) είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία και την επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν
- **Η συνεργασία είναι μία από τις σημαντικότερες μεταβλητές που συντελεί στη βελτίωση της ατομικής και ομαδικής επίδοσης εκπαιδευτικών και μαθητών και στην ανάπτυξη συλλογικότητας.** Διάφορες έρευνες απέδειξαν ότι η συνεργασία είναι πολύ εποικοδομητική τόσο στη βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων και της ψυχικής υγείας των μαθητών, εκπαιδευτικών και διευθυντών/ντριών όσο και στην **επίτευξη των κοινών στόχων της σχολικής μονάδας**
- **ΑΡΝΗΤΙΚΟ & ΑΠΩΘΗΤΙΚΟ ΚΛΙΜΑ:** δυσάρεστες, αρνητικές επιπτώσεις στην εκτέλεση των καθηκόντων των εκπαιδευτικών, στις επιδόσεις των μαθητών και γενικά στην ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του σχολείου

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ/ΤΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

- ▶ Η μεγαλύτερη επιρροή στο σχολικό κλίμα ασκείται από το σύστημα ηγεσίας και την προσωπική συμβολή του/της διευθυντή/τριας στον ρόλο του ηγέτη
- ▶ Ανάλογα με την προσωπικότητα και τις ικανότητές του/της επηρεάζει τα μέλη της σχολικής κοινότητας και επηρεάζεται από αυτά προάγοντας αμφίδρομη επικοινωνία και γόνιμη συνεργασία και συμβάλλοντας στην ενίσχυση της απόδοσης του προσωπικού και κατ' επέκταση των μαθητών και της αποτελεσματικότητας της σχολικής μονάδας συνολικά

ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΘΕΤΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ (Κοκκινέλη, 2019)

Επικοινωνία και συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό

- Ελεύθερη επικοινωνία και συνεργασία με έμφαση την ενθάρρυνση, τον έπαινο, αναγνώριση και εκτίμηση. Αναλαμβάνοντας τον ρόλο καθοδηγητή, ο Διευθυντής/τρια συντονίζει, συζητά, βοηθά, παρέχει αναγκαία πληροφόρηση και ανατροφοδότηση, κάνει δίκαιο καταμερισμό εργασίας αξιοποιώντας κλίσεις τους

Επικοινωνία με τους μαθητές του σχολείου

- Βασικά στοιχεία προσωπικότητας: ενδιαφέρον, παιδαγωγικές γνώσεις, κατανόηση του παιδικού/εφηβικού ψυχισμού, σεβασμός στην προσωπικότητα μαθητή/ήτριας, ικανότητα ελιγμών, δικαιοσύνη

Επικοινωνία και συνεργασία με τους γονείς των μαθητών

- Η συστηματική επικοινωνία και συνεργασία σχολείου και γονέων/κηδεμόνων είναι από τα βασικά συστατικά των αποτελεσματικών σχολείων προλαμβάνοντας κάθε είδους προστριβές και αντεγκλήσεις (επισκέψεις σε τακτές ώρες, ενημερωτικά έντυπα, τηλεφωνική/ηλεκτρονική επικοινωνία, σχολικές δραστηριότητες, κατά περίπτωση, επιμορφωτικές συναντήσεις για ψυχοσωματική υγεία και γενικά αγωγή παιδιών/εφήβων)

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ (Περδίκη, 2017)

- ▶ **Έχουν κοινό σκοπό, εργάζονται σε πνεύμα συναδελφικότητας και συνεργασίας** με τους άλλους εκπαιδευτικούς και τον/τη Διευθυντή/ήντρια, **προγραμματίζοντας το έργο τους και εισάγοντας καινοτομίες**
- ▶ **Αντιμετωπίζουν προβλήματα και κρίσεις μέσα από συλλογικότητα, συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων** με συναδέλφους και μαθητές
- ▶ **Πέρα από τον διδακτικό τους ρόλο, επωμίζονται τον ρόλο του εμπυχωτή και καθοδηγητή των μαθητών**, τους ενθαρρύνουν να συμμετέχουν στη διαδικασία της μάθησης, τους αμείβουν για τις προσπάθειες, την πρόοδο και τη διαγωγή τους
- ▶ **Χρησιμοποιούν ποικιλία διδακτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας για να ανταποκρίνονται στις ατομικές ανάγκες των μαθητών, δείχνουν κατανόηση και εμπνέουν εμπιστοσύνη**
- ▶ **Από τις πρώτες και κύριες φροντίδες είναι η διαμόρφωση θετικού κλίματος, καλών διαπροσωπικών σχέσεων και αποδεκτής συμπεριφοράς μέσα στην τάξη**

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ (ΦΕΚ 491/Β/9-2-2021)

- Θέτει το πλαίσιο λειτουργίας της σχολικής μονάδας έτσι ώστε να υποστηρίζεται το εκπαιδευτικό έργο, να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη συμμετοχή όλων στην εκπαιδευτική διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας του σχολείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής σχολικής αλλά και ευρύτερης κοινότητας